

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 165. szám
2022/7.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2022. augusztus 19.

Augusztusi bakancslista

■ **Augusztus 2–6. (kedd–szombat):** EKE Vándortábor Gyimesfelsőlokon. Információk és regisztráció a ekevandortabor.ro honlapon. Szervező: EKE Csikszék.

■ **Augusztus 3. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 10. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 13. (szombat):** Kós Károly Gyalogos Emlék- és Teljesítménytúrák – XVIII. Kiírás. ♦ Kós Károly Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrák – VII. kiírás. ♦ Kós Károly Ultramaraton – II. kiírás. Részletek és regisztráció a honlapon: teljesitmenyturak.ekokolozsvar.ro. Kedvezményes jelentkezési határidő július 28., déli 12 óra, emelt áras nevezési határidő augusztus 4., déli 12 óra.

■ **Augusztus 13–15. (szombat–hétfő):** Bunyaszekszárdi kerékpáros emlékkörtúrák. Részletek az egyesület Facebook-oldalán. Bejelentkezni a túravezetőnél. Szervező: Szima Márton.

■ **Augusztus 17. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Augusztus 24. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János. ♦ Autóbuszos kirándulás Székere, a Bertalan-napra. Indulás 8 órakor a Fliptől. Jelentkezési határidő augusztus 17. További részletek a honlapon (ekokolozsvar.ro). Szervező Kovács D. Zsuzsa.

■ **Augusztus 27. (szombat):** Vonatos kirándulás a dési Torok akvaparkba. Találkozás reggel 7 órakor a vonatállomáson. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Szócs Miklós. ♦ Gyalogtúra: Mikesi házak – Adrenalin Park – Mikes-gerinc, a fenyvesig (18 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Csorba Anna. ♦ Gyalogtúra: Meleg lapály – Öreghavas – a Jára forrásai (20 km, 500 m szintkülönbség), utazás kiskocsikkal. Bejelentkezni telefonon aug. 24-ig. Szervező: Kiss János.

■ **Augusztus 31. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

Ügyfélszolgálat

Keddtől péntekig előzetes telefonos egyeztetés alapján (Kolozsvár, Magyar/21 Decembrie 1989 utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (ekokolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár1891)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652	Szabó János 0757-220682
Kiss János 0364-807639	Szima Márton 0766-703575
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790	Szócs Miklós 0740-061741

Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848

Nyári séta a Riszeg-tetőn és a sztánai Csigadombon

Nyáron a nagy meleg miatt nehezen szánjuk rá magunkat gyalogos kirándulásra, ha mégis kilométerhiányunk volna, válasszunk erdőben haladó árnyékos útvonalat. A zöld lombok alatti kellemes hűvösben még a legmelegebb napokon is szép sétákat tehetünk.

PÁL GYÖNGYI

Július 10-én, vasárnap reggel a kolozsvári vasútállomáson találkozunk, Sztánára megyünk. A vonat 7.48-kor indul, túravezetőnk Fazakas Feri. Sztána környéke festői hely, közel a Riszeg-tető, a Csigadomb, arrébb pedig a Vlegyásza (1836 m) magaslik. Sokszor járunk erre, szeretjük ezt a vidéket. Csendes, kis állomás, csak a személyvonat áll meg, országút nincs a közelben. Az állomás épületével szemben két hatalmas, sudár fenyőfa. Kolozsvárról egy óra a vonatút. Néhány ház áll az állomás közelében. Maga a falu 3 km-re északra húzódik, több úton is megközelíthető gyalogosan, autóval a Kolozsvár–Nagyvárad útról kell letérni Zsobokra, onnan még 4 km Sztána.

Sztána Kós Károlyt juttatja eszünkbe és a Varjúvárat. „Túlnyomó része egyhangú, kietlen, sőt szomorú föld. Kopasz, köves dombok, esőmosott árkokkal szagattott hegyoldalak, fátlan sovány kaszálók és legelők. (...) Majd csodálatosan szép vidék: tölgy és bükk-erdő, vad gyümölcsfákkal tarkított virágos, illatos kaszálók, mint ültetett, gondozott angolpark...” (Kós Károly, *Kalotaszeg*)

A vadregényes táj vonzó, de aki először jön erre, nehezen boldogul. A bakter indítja a vonatot tovább, és eltűnik az irodájában. De sehol egy tábla, sehol egy eligazító nyíl, bár van néhány ház a közelben, embert nem is látunk, csak egy-egy kutya figyel és megugat. A sztánai állomáson a vonatról leszálló utas csak úgy találomra indulhat el Kós Károly Varjúvárához, a nyugati irányba haladó keskeny ösvényen a sínek mellett. Úgy 15 perc múlva elérünk egy szekérutat. Ott találjuk az első táblákat, kopjafa formájú oszlophoz erősítve. A fába vésett tábla balra mutat a Kós-házak és a Csigadomb felé, a másik ellenkező irányba, a vasúti átjáró felé, keresztül a síneken Sztána falu, Kispetri és a „100 éves somliget” felé irányít.

Átme gyünk a vasúti átjárón és a sínek mellett, most már a másik oldalon haladunk tovább az alagútig. Ott az út jobbra fordul Sztána irányába, mi a balra haladó ösvényen megyünk tovább, amely felfelé emelkedik és áthalad az alagút feletti erdőn. Indulás-kor Kolozsváron szép kék az ég, érkezéskor Sztánán felhős, és csepereg az eső. A szárazság miatt mindenki az esőt várja, de mi épp nem örvendünk neki most, jobb lett volna, ha a délutánra érkezik vagy estefelé. Az erdő lombjai felfogják az esőcseppeket, de a nagy tisztáson már elővesszük az esőköpenyeket. Balra az erdőben rátérünk a Riszeg-tetőre vezető piros sáv jelzésre. Felérünk a tetőn az erősítőtoronyhoz (748 m), innen tiszta időben az egész Kalotaszeg belátható. A tetőről derült időben körkilyátás nyílik a közelebbi és távolabbi hegyláncok vonulatára. Ki-

csit alább pillantva, a völgyekből minden irányból kikandikálnak a kalotaszegi falvak templomtornyai és háztetői. Sajnos mire felérünk, az esőtől annyira nedves a levegő, hogy nem sokat látunk, de a látvány így is különleges. Alattunk Körösfő, látszanak a házak és a református templom, távolabb halványan Bánffyhunad is előbukkan, de a Vlegyászának (Vigyázó vagy

Lefelé a Csigadombról, szemben a Riszeg-tető

Kalota-havas) és az előtte levő Kőhegynek csak a körvonalai rajzolódhatnak ki a párás levegőben.

A tető igazi attrakciója a riszegvirág, avagy henye boroszlán (*Daphne cneorum*). A népies elnevezést bódító illata miatt kaphatta, innen a tető neve is. A riszegvirág áprilistól májusig nyílik, rózsaszínű virágai elborítják a tetőt. A körösfői legények tavasszal a tetőről riszegvirágot hoztak szívük választottjának. Most már júliusban járunk, ilyenkor be kell érniük az évszaknak megfelelő más virágokkal: sok a kék harangvirág, a sárga tejtöltő galaj vagy tejtöltő (Galium verum), a szurokfű vagy vadmajoránna (*Origanum vulgare*), a sárga virágú orbáncfű (*Hypericum perforatum*) és találunk kék iringót is.

Közben az eső eláll, elindulunk lefelé a Riszeg-tetőről, és a vonat indulásáig még kimegyünk a sztánai Csigadombra (665 m). Közben szétoszlának a felhők és kisüt a nap, a Csigadombon szép tiszta a kilátás, teljesen eltűnik a délelőtti pára. Jól látszik a Riszeg-tető, ahol voltunk, az alagút, Sztána falunak a felső házai, Kispetri és a református templom, az erdő borította dombhát, az almási vár megmaradt öregtoronyával. Dél van, a nap melegen süt, árnyékos pihenőhelyet keresünk, az esőnek már nyoma sincs, ismét száraz minden.

Lefelé az út a Varjúvár irányába vezet. A Nagyvárad–Kolozsvár vasútvonala mentén, eredetileg hétvégi háznak szánt, de később lakásnak használt épületet Kós Károly 1909-ben tervez-

te és 1910 őszen–telén építtette, majd 1925-ben kibővítette. Többek között Dsida Jenő és Móricz Zsigmond is megfordult falai között. „Szeretném megérni, hogy kicsiny-kis portámat olyan rendben lássam, ahogyan én azt elgondoltam magamnak. (...) Legyen minden gondosan gondozva, tisztán művelve, rendben tartva. Szép legyen és gyönyörű a szemnek is, és azt szeretném, hogy gazdaságom, melynek minden rögét magam szereztem, minden fűjét-fáját magam ültettem, minden épületét magam építtetem, így szálljon az én maradvékaimra.” (Kós Károly) A Varjúvár ős-

zegezi mindazt az tudást és életformát, amit Kós Károly az erdélyi embertől tanult, kiegészítve az építész egyetemes látásmódjával és az alkotó ember széperzékelével. A Varjúvár közelében épült a szintén Kós Károly tervezte Szentimreiház is. Kós szerette Sztána környékét, a Riszeg-tetőt, gyalogsétáin gyakran megfordult arra, meg is örökítette életrajzában: „S én csak állok a hegy peremén, és tudom, érzem minden porcikámmal most, hogy kellős közepén állok itt annak a Kalotaszegnek, mely ingyen ajándekul adta nekem az ő csodálatos szépségének minden gazdagságát, amit lelke kincsesházában ezer esztendő munkájával gyűjtött és megőrzött.” A II. világháború idején a sztánai üdülőtelepet, így Kós Károly Varjúvárat is kifosztották, teljesen elpusztult a villa fölötti Csigadombra 1920-ban épített Varjú-tanya nevű épület, ahol a művész korábban rendszeresen dolgozott. A pusztítás elől Kós 1944-ben menekülni kényyszerült Sztánáról, és már soha nem tért vissza. Ragaszkodása e tájhoz és a táj népének őhozá legnyilvánvalóbban 1977-ben, az idős mester temetésén nyilvánult meg, amikor Kalotaszeg valamennyi falujának képviselőitében színes népviseletbe öltözött többezres tömeg kísérte utolsó útjára a kolozsvári Házsongárdi temetőbe.

Délután 4 után érünk vissza a sztánai vasútállomásra, friss vizet veszünk kulacsunkba az állomás melletti kútból, nemsokára érkezik a vonatunk és egy kellemes nap emlékével térünk haza.

Júniusban Bánffy, júliusban Vasvári emlékére túráztunk közel 300-an

Az 578 résztvevős májusi Jókai után várható volt, hogy a Bánffyn is megugrik a részvétel. Előfeltételezéseink beigazolódtak: bár idén még csak a harmadik születésnapját ünnepelhették a túrának, és jóval kevesebben ismerik, mint a Jókait, az első kiíráshoz képest 100-zal többen teljesítették az általuk választott gyalogos vagy kerékpáros útvonalat. A Bánffy sikerét viszont megsínylette a Vasvári-túra, hiszen az elmúlt két évben a korábbinak majdnem felére esett vissza a részvétel. Ennek ellenére még sincs okunk panaszra, mert idén gyönyörű napsütéssel ajándékoztak meg az égiek, és a túra színfoltjaként bekapcsolódhattunk a Kalotaszegi Magyar Napokba.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Idén június 25-re tűztük ki a Bánffy-túra dátumát, így a május 14-i Jókai után szinte időnk sem volt felszusszanni, máris elkezdődött a készülődés. Aktualizáltuk a túrák honlapját, véglegesítettük a térképeket, digitális nyomvonalakat, beindítottuk a regisztrációt, népszerűsíteni kezdtük a túrát a sajtóban és a közösségi hálón. A háttérben közben folyt az adminisztrációs munka, az önkéntesek toborzása és a komplex logisztika megszervezése, hogy a nagy napra minden elkészüljön.

Tanulmány is készült az idei Bánffy-túráról

Legnagyobb meglepetésünkre a nagy szervezés közepette megkeresett egy doktorandusz a BBTE földrajz karáról: Ciascai Ovidiu egy kutatás érdekében szeretett volna felmérést készíteni a résztvevők körében. A vizsgálat lényege felmérni a hasonló sportesemények iránti érdeklődést, és a rendezvény helyi turizmusra kifejtett hatását. Természetesen nagyon örültünk a kezdeményezésnek, mint mindennek, ami a természetjárás és munkánkat népszerűsíti, így túraszervezés közben még Ovidiuvall is folyt a kommunikáció, hogy előre tudja hány román, magyar és angol kérdőívet kell hoznia és miként lehet majd megszervezni azok kitöltését.

Akárcsak a Jókai esetében, csütörtökön már sikerült összeállítanunk a túrázókat indítócsomagját, péntekre a pontbírók csomagjainak összeállítása és a furgonba való bepakolás maradt. Este 7 óra körül két jól megpakolt autóval indultunk Kalotaszentkirály felé, ahol főhadiszállásunk a lakodalmas terem volt. Mivel helyi segítségeink már előkészítették a terepet, nekünk csak a kellékeket kellett kikapcsolnunk, és néhány útvonaljelző táblát kihelyeznünk a faluban, hogy másnap mindenki jó irányba induljon el. Közben megérkezett Pap Tünde és Szászka (Szász Enikő), segítettek felkötözni a térképeket és a molinókat, hogy reggel ennyivel is kevesebb teendőnk legyen.

Újabb rekordokat döntögettünk?

Bizony. Már csak azért is, mert ismét sikerült éjfél előtt lefeküdnünk, és nagyjából minden időben előkészítettünk. Mégis belopózott az agyamba egy kis szurkáló kudarcézés, amiért nem tudtuk kihelyezni az összes útvonaljelző táblát, amiket Branea Robi nagy lelkesedéssel és precizitással készített elő komplex logisztikát kidolgozva arra is, hogy ki mikor, hova helyezze majd ki őket.

Szombat reggel fél hétkor már ki is pattantam az ágyból, és siettem a teremhez többedmagammal berendezni a rajtot: odaragasztani a feliratokat, asztalra tenni az indítócsomagokat, felkötöni a kapura a rajtmolinót, itt lesz majd Ovidiu csapatának a helye. Minden ment magától, közben megérkezett Venczel Enikő, Pap Tünde, Sebe Csillák, Lőrincz Feriék, Kegyes Dávidék, és mindenki munkába állt, hogy fogadhassuk az induló gyalogosokat és bringásokat. Voltak, akik a Kalota hídjánál irányították az autósokat a parkolóhelyek felé, mások a regisztrációnál ügyeskedtek, Sebe Csilla

la ültette buszra a résztvevőket, Boér Botond fogadta a pontbírókat, és átadta az ellenőrző pontokhoz szállítandó kellékeket, sátrakat, vizeket. Rá hárult pluszban némi autós logisztika is, a Kőhegytáva, Tomordok és Mamutfenyő pontbírók szállítása, ám mindent sikerült időben megoldani. Székelyjón idén a patak igen alacsony vízállása miatt nem kellett felszerelni a hidat, így időt nyertünk. Délután 2 óra felé Szikszai Attila is megérkezett a hatalmas gulyásfazekakkal, és elkészült a finom kürtöskalács az önkormányzat támogatásával, így a leggyorsabb bringások hamarosan ülhettek is asztalhoz. A konyhán Csorba Anna, Tóth Annamari és Bozsoki Adrienn csak úgy sürgött-forgott, hogy mindenki időben megkapja a finom ebédet. Jó volt lát-

Bánffy-túra: a kalotaszentkirályi célban a kutyák is megpihennek

ni, hogy minden önkéntes tudja a dolgát, így probléma nélkül folytak az események egész nap.

A bejelentkezett 236 túrázóból végül 222 jelent meg, ami szintén rekordnak számít a tavalyi 144-hez képest. 129 férfi és 93 nő, a legfiatalabb résztvevőnk még hároméves sem volt, a legidősebb 68 múlt. A gyalogos Kőhegyen 25-en vettek részt, a Gy22-esen 52-en, a Gy35-ösön 58-an, a K15-ösön és a K37-esen összesen 16-an, a K60/70-esen 33-an, a K85/95-ösön pedig 38-an. Az esemény lebonyolításáért nagy köszönet és elismerés a 39 lelkes önkéntesnek. S ha már rekord, ne felejtsük azt sem, hogy 2019-ben és 2021-ben is óriási zuhé verte el a túrázókat egy részét, idén viszont, az égieknek hála, mindenki megúsza szárazon.

Újdonságokkal teli Vasvári-túra

Még le sem járt a Bánffy, amikor beindítottuk a regisztrációt a július 16-i Vasvári kerékpáros emléktúrára, hogy a bringásoknak legyen elég idejük bejelentkezni. Ennek ellenére senki nem siette el a dolgot: két héttel a túra előtt alig 15-en neveztek be, számuk nem sokat növekedett a regisztrációs határidő közeledtével, így meghosszabbítottuk. Végül a 30-as létszám szinte váratlanul megugrott 40-re, majd 50-re (amiről álmodni sem mertem), végül megállapodott 53-nál. Mivel idén több változásra is lehetett számítani (a Vasvári Emléknapi helyett a Kalotaszegi Magyar Na-

pokba kapcsolódottunk be, elmaradt a megemlékező ünnepség, kivettünk egy ellenőrző pontot, Köröső helyett Bánffyhunyadon volt a cél), nem tudtuk, ez miként fogja befolyásolni a résztvevőket. Végül arra a következtetésre jutottam, hogy nem is a változtatások miatt esett vissza a részvétel, hanem egyszerűen másikat bringatúra is zajlott párhuzamosan Szima Márton vezetésével, másrészt pedig sokaknak, akik leteker-ték a Bánffy 95-ös változatát, már nem volt kedvük hasonló nehézségű, terepű, látványú biciklitúrán részt venni. Ha már újdonságokról írunk, ne felejtsük megemlíteni, hogy Buzás-Fekete Mária (a magyar napok egyik főszervezője, akinek mi is sokat köszönhetünk) hét közben felhívott, hogy a Kalotaszegi Motoros Társaság is szeretné motorkerékpárral megtenni a Vasvári-túra útvonalát, ami az utóbbi két évtized abszolút újdonságának számít.

Váratlan fordulatok és adrenalinlöket...

Péntek este 11 körül készültem eltenni magam a nagy napra, amikor üzenet érkezett az EKE Facebook-oldalára: a túra

gásokat Pethő Adéllal és Boér Botonddal. A Szikszai család gyorsan elindult Kalotaszentkirályra a következő EP-hez, nehogy elszalasszák az első érkezőket.

Később útbán Bánffyhunyad felé épp a Bélesi-tó gátjához közeledtünk, amikor hirtelen megpillantottunk két kerékpárost az út szélén, egyikük intett, hogy álljunk meg. Hamar kiderült, hogy társa sajnos elesett, és elég csúnyán megsérült. Gyorsan előkaptam az elsősegélydobozt, a kezét bekötöttem, szájához nedves gézt szorítottunk, és siettünk vele a bánffyhunyadi sürgősségre. Az orvosok hamar kezelébe vették a sérültet, de sokat nem tudtak tenni, komolyabb szájsebesülése miatt a kolozsvári szájsebészetre irányították, ahova Szikszai Attila vállalta, hogy beviszi, ne kelljen órákat várni a mentőre (ha egyáltalán el tudják intézni, hogy elvigye).

...majd euforikus befejezés

Engem visszazállítottak a Barcsay-kertben berendezett célhoz, ahol a csajok vidáman fogadtak. Nemsokára jött a hír Attilától, hogy minden rendben, a sérültet átvette a családja, egészségügyi dolgozó felesége intézkedik, hogy mielőbb ellássák. Kicsit sikerült lenyugodni az adrenalinlöket kábulatából, eddig még egyik túrán sem kötöttem ki a sürgősségin (remélem, nem is lesz belőle rendszer). A Barcsay-kertben javában zajlottak a Kalotaszegi Magyar Napok, a motorosok pedig serényen forgolódtak az üstök körül, hogy minél hamarabb elkészüljön a babgulyás a bicikliseknek, Marosán Csaba mikrofonban köszöntötte az érkező túrázókat. Kiderült, hogy legfiatalabb – 7 éves – résztvevőnk hősiessé feltekert a Funtineli-tetőre, onnan pedig elszállították a célba, hogy az apuka visszamehesen Gyaluba az autójukért. Mindeközben Zsombi békésen aludt az autóban kipihenve a nem mindennapi próbatétel fáradalmait, Bánffyhunyadon pedig már vidáman majszolta a kalotaszentkirályi kürtöskalácsot, amikor találkoztunk. Közben a többi túrázó is vidáman beszállingózott a célba és a babgulyás hallatán még szélesebb mosollyal iramodtak a kajás sátrak felé. Amikor végre leültünk enni, az eremben végigáramló adrenalinlöket következtében lassan eufória járta át zsigereimet. Miután mindenki befutott, gyorsan bepakoltuk a kellékeket Lőrincz Feri autójába, és elköszöntünk önkénteseinktől, akik ismét hősiessé helytálltak. Miközben vártuk a busz és a kerékpárszállító furgon érkezését, letelepedtem a résztvevők közé a fűbe, akik a fák árnyékában, hiedeg sört kortyolgatva idézték fel az elmúlt évek legemlékezetesebb teljesítménytúrási élményeit. Volt olyan esős Vasvári, ahol Erdődi Zoltán szemeteszsákokat húzott magára esőkabát híján, lefelé suhanás közben pedig belekapott a szél, így a társai hihetetlenül jól mulattak a látványon, Bihari Attila pedig sosem felejtje el, amikor az első biciklis Jókain leérve a Székelykőről az utolsó 2 km-t Torockószentgyörgyig kb. 1 óra alatt tette meg a dagonyával harcolva, amikor pedig végre sikerült valamennyire megtakarítani a kerekeket és elindult volna Torockóra a célba, elszakadt a lánc. Kiss Olivér is megemlegette az idei jókais tapasztalatait az elektromos biciklivel, aminek az elektromotorja még az út elején elromlott, így sokszor cipelni kellett a 25 kg-os járművet, ezért megfogadta, hogy soha többet elektromos biciklit. Ezek azok a pillanatok, amikor én is elégtételt érek: igenis megéri szervezni a teljesítménytúrákat az állandó stressz, megfeszített munka és álmatlan éjszakák ellenére. A túrán végül 52-en vettek részt, közülük 44-en a kincses városból induló K100 elnevezésű hosszabb túraváltozaton. Az átlagéletkor 38,74 év volt, rangidős túrázónk idén is Szilágyi András, aki eddig az összes Vasvári-túrán részt vett.